

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

> Retouradres Postbus 20011 2500 EA Den Haag

Turfmarkt 147
Den Haag
Postbus 20011
2500 EA Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Kenmerk
2014-0000492472

Datum 27 oktober 2014
Betreft Derde deelbeslissing op uw Wob-verzoek

Geachte

In uw brief van 21 november 2013, ontvangen op 22 november 2013, hebt u met een beroep op de Wet openbaarheid van bestuur (hierna: Wob) om informatie verzocht over de invoering van het energieprestatiecertificaat voor gebouwen.

U vraagt documenten over (A) de invoering van het energieprestatiecertificaat van 2007 tot en met heden, (B) correspondentie met de Europese Commissie over de invoering van de EPBD (Europese richtlijn Energieprestatie van gebouwen) en de herziene EPBD, specifiek over de ingebrekestellingen met betrekking tot genoemde invoering, en (C) correspondentie over en met de Raad voor Accreditatie waar het de invoering van het energieprestatiecertificaat betreft.

Over dit verzoek hebt u op 21 november 2013 contact gehad met woordvoerder van het ministerie van BZK.

De ontvangst van uw verzoek is schriftelijk bevestigd bij brief van 25 november 2013, kenmerk 2013-0000718928.

In de brief van 17 december 2013 met kenmerk 2013-0000718931 is de beslistermijn met vier weken verdaagd tot 16 januari 2014.

Op 16 december 2013 is overleg met u gevoerd over uw verzoek. Tijdens dat overleg hebt u uw verzoek toegelicht en hebt u aangegeven dat u alleen documenten wenst te ontvangen die betrekking hebben op het energielabel voor woningen. Tijdens dat overleg is van de zijde van BZK aangegeven dat uw verzoek de inventarisatie en beoordeling van zeer veel documenten vergt en dat de zienswijzen van diverse partijen gevraagd moeten worden, waardoor het op dat moment niet mogelijk was om een exacte behandeltermijn aan te geven. Verder is van de zijde van BZK aangegeven dat op de drie onderdelen van uw verzoek separaat beslist zal worden, te beginnen met onderdeel B. U hebt een beknopt verslag van dit overleg ontvangen en daarmee ingestemd.

Aansluitend aan het overleg is u conform afspraak tijdens bovengenoemd overleg ter kennisneming een cd-rom gezonden met informatie die eerder op grond van een Wob-verzoek verstrekt is, bestaande uit ruim 400 documenten over (1) de

ontwikkeling van de EPA-methodiek en het energielabel en alle bijkomende kosten in de periode van 2002 tot begin 2009, en (2) de ontwikkeling van het energieprestatieadvies en het energielabel voor gebouwen van 1997 tot medio 2010, met een overzicht van de kosten.

Datum
27 oktober 2014
Kenmerk
2014-0000492472

Op 1 april 2014 heb ik naar aanleiding van uw verzoek een eerste deelbeslissing genomen, met kenmerk 2014-0000177441, met betrekking tot onderdeel B van uw verzoek. Op 20 mei 2014 heb ik naar aanleiding van uw verzoek een tweede deelbeslissing genomen, met kenmerk 2014-0000252095, met betrekking tot onderdeel C van uw verzoek.

Op 14 juli 2014 is aan u per mail een voorstel voorgelegd voor de behandeling van onderdeel A van uw verzoek. U hebt vervolgens ingestemd met behandeling van dit onderdeel in aparte deelbeslissingen, naar gelang van de te onderscheiden beleidsfasen en te beginnen met de meest recente beleidsfase, te weten 20 november 2012 tot 21 november 2013.

Nu volgt de derde deelbeslissing, met betrekking tot onderdeel A van uw verzoek, specifiek de documenten die vallen in genoemde beleidsfase. Na melding van de stand van behandeling, per mail op 29 augustus 2014, hebt u aangegeven dat u in eerste instantie geen behoefte hebt aan documenten die zijn gewisseld als e-mailverkeer. Deze documenten zijn dan ook niet geïnventariseerd.

Wettelijk kader

Uw verzoek valt onder de reikwijdte van de Wob. In het kader van deze beslissing verwijs ik u naar de relevante artikelen van de Wob, te weten: artikel 1, artikel 3, artikel 6, artikel 10 en artikel 11.

Inventarisatie documenten

Op basis van uw verzoek zijn in het kader van deze deelbeslissing in totaal 62 documenten aangetroffen. Deze documenten zijn opgenomen in een inventarislijst, die als bijlage 1 bij deze beslissing is gevoegd. In deze beslissing wordt verwezen naar de corresponderende nummers uit de inventarislijst, zodat per document duidelijk is wat is besloten.

Zienswijzen

Per mail van 29 augustus 2014 bent u erover geïnformeerd dat er derdebelanghebbenden zijn bij de openbaarmaking van de informatie en dat deze in de gelegenheid worden gesteld hierop hun zienswijze te geven. Dit betreft de documenten met nummers 2, 4, 9, 18, 19, 21-31, 40-42, 48, 52, 53. De zienswijzen van de derdebelanghebbenden heb ik meegenomen in mijn belangenafweging. Zie het onderdeel "Overwegingen" van deze beslissing.

Besluit

Ik heb besloten deels aan uw verzoek tegemoet te komen en de informatie waarom u verzocht, opgenomen in het document met nummer 9, openbaar te maken.

Ik heb besloten een deel van de door u gevraagde informatie, opgenomen in de

documenten met nummers 1, 5-8, 10-14, 20, 34, 35, 43-47, 58 en 62, niet openbaar te maken. Voor de motivering verwijs ik naar het onderdeel "Overwegingen" van deze beslissing.

Datum

27 oktober 2014

Kenmerk

2014-0000492472

Ik heb besloten de documenten met nummers 2-4, 11, 18, 19, 21-31, 40-42, 48, 49, 52, 53, 55, 57 en 61 openbaar te maken met uitzondering van de daarin vermelde persoonsgegevens. Voor de motivering verwijs ik naar het onderdeel "Overwegingen" van deze beslissing.

De documenten met nummers 15-17, 32, 33, 36-39, 50, 51, 54, 56, 59 en 60 zijn reeds openbaar. Uit het oogpunt van dienstverlening heb ik van deze documenten de vindplaats op internet vermeld in bijlage 1.

Overwegingen

De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer

Op grond van artikel 10, tweede lid, aanhef en onder e, van de Wob blijft verstrekking van informatie achterwege voor zover het belang daarvan niet opweegt tegen het belang dat de persoonlijke levenssfeer wordt geëerbiedigd. In de documenten met nummers 2-4, 11, 18, 19, 21-31, 40-42, 48, 49, 52, 53, 55, 57 en 61 staan persoonsgegevens. Ik ben van oordeel dat ten aanzien van deze gegevens het belang dat de persoonlijke levenssfeer wordt geëerbiedigd, zwaarder moet wegen dan het belang van openbaarheid. Daarom heb ik de persoonsgegevens verwijderd uit deze documenten.

Voor zover het de namen van ambtenaren betreft is hierbij het volgende van belang. Weliswaar kan, waar het gaat om beroepshalve functioneren van ambtenaren, slechts in beperkte mate een beroep worden gedaan op het belang van eerbiediging van hun persoonlijke levenssfeer. Dit ligt anders indien het gaat om het openbaar maken van namen van de ambtenaren. Namen zijn immers persoonsgegevens en het belang van eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer kan zich tegen het openbaar maken daarvan verzetten. Daarbij is van belang dat het hier niet gaat om het opgeven van een naam aan een individuele burger die met een ambtenaar in contact treedt, maar om openbaarmaking van de naam in de zin van de Wob.

Het voorkomen van onevenredige bevoordeling of benadeling van bij de aangelegenheid betrokken natuurlijke personen of rechtspersonen dan wel van derden

Op grond van artikel 10, tweede lid, aanhef en onder g, van de Wob blijft verstrekking van informatie achterwege voor zover het belang daarvan niet opweegt tegen het belang van het voorkomen van onevenredige bevoordeling of benadeling van bij de aangelegenheid betrokken natuurlijke personen of rechtspersonen dan wel van derden.

Openbaarmaking van de documenten met nummers 5, 6, 10-12, 20 en 62 zou naar mijn oordeel leiden tot onevenredige benadeling/bevoordeling van de persoon/personen/organisatie waar deze informatie betrekking op heeft. Ik ben van oordeel dat dit belang zwaarder moet wegen dan het belang van openbaarheid aangezien de Staat procespartij is in een civielrechtelijke procedure die aanhangig is bij de rechter. Openbaarmaking van deze documenten, en dus

kennisneming door de wederpartij, kan de rechts- en onderhandelingspositie van de Staat in de procedure aantasten en daarmee schade toebrengen bij de mogelijke onderhandelingen over schadevergoeding. Daarmee wordt de Staat onevenredig benadeeld en de wederpartij van de Staat onevenredig bevoordeeld.

Datum
27 oktober 2014
Kenmerk
2014-0000492472

Het belang van de Staat laat ik zwaarder wegen dan het algemene belang van openbaarmaking van de documenten 5, 6, 10-12, 20 en 62. Deze documenten maak ik op grond van het bovenstaande niet openbaar.

Persoonlijke beleidsopvattingen in een stuk voor intern beraad

Artikel 11, eerste lid, van de Wob bepaalt dat in geval van een verzoek om informatie uit documenten, opgesteld ten behoeve van intern beraad, geen informatie wordt verstrekt over daarin opgenomen persoonlijke beleidsopvattingen.

Uit de wetsgeschiedenis blijkt dat onder het begrip 'documenten, opgesteld ten behoeve van intern beraad' onder meer moeten worden begrepen: nota's van ambtenaren en hun politieke en ambtelijke leidinggevenden, correspondentie tussen de onderdelen van een ministerie en tussen ministeries onderling, concepten van stukken, agenda's, notulen, samenvattingen en conclusies van interne besprekingen en rapporten van ambtelijke adviescommissies. Ten aanzien van deze stukken moet van de bedoeling om ze als stukken voor intern beraad beschouwd te zien uitdrukkelijk blijken of men moet deze bedoeling redelijkerwijs kunnen vermoeden. Deze beperking op de informatieverplichting is in de Wob opgenomen omdat een ongehinderde bijdrage van ambtenaren en van hen die van buiten bij het intern beraad zijn betrokken bij de beleidsvorming en -voorbereiding gewaarborgd moet zijn. Zij moeten in alle openhartigheid onderling en met bewindspersonen kunnen communiceren. Staatsrechtelijk zijn slechts de standpunten die het bestuursorgaan voor zijn rekening wil nemen relevant. Onder persoonlijke beleidsopvattingen worden verstaan: meningen, opinies, commentaren, voorstellen, conclusies met de daartoe aangevoerde argumenten.

De documenten met de nummers 1, 78, 10-14, 34, 35, 43-47 en 58 zijn opgesteld ten behoeve van intern beraad en bevatten persoonlijke beleidsopvattingen. Ik verstrek daarover geen informatie.

Ik acht het niet in het belang van een goede en democratische bestuursvoering indien de standpunten van ambtenaren zelfstandig worden betrokken in de publieke discussie. Ik zie dan ook geen aanleiding om met toepassing van artikel 11, tweede lid, van de Wob in niet tot personen herleidbare vorm informatie te verstrekken over deze persoonlijke beleidsopvattingen.

Ik heb daarom besloten de desbetreffende informatie niet openbaar te maken.

Wijze van openbaarmaking

De documenten met de nummers 2-4, 9, 18, 19, 21-31, 40-42, 48, 49, 52, 53, 55, 57 en 61 treft u bij deze beslissing in kopie aan.

Plaatsing op internet

De stukken die met deze beslissing voor een ieder openbaar worden, zullen geplaatst worden op <http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/wob-verzoeken>.

Datum

27 oktober 2014

Kenmerk

2014-0000492472

Hoogachtend,
De minister voor Wonen en Rijksdienst,
namens ~~deze~~,

Richard van Zwol
Secretaris-generaal

Belanghebbenden kunnen binnen zes weken na bekendmaking van dit besluit daartegen per brief bezwaar maken bij de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, Directoraat-Generaal Wonen en Bouwen, directie Bouwen, Postbus 20011, 2500 EA Den Haag. Het bezwaarschrift moet zijn ondertekend, voorzien zijn van een datum alsmede de naam en het adres van de indiener en dient vergezeld te gaan van de gronden waarop het bezwaar berust en, zo mogelijk, een afschrift van het besluit waartegen het bezwaar is gericht.

bijlage

Bijlage 1: Lijst documenten Wob-verzoek invoering energielabel (onderdeel A - laatste beleidsfase) (derde deelbeslissing)

Bijlage nummer 1
Datum 20 oktober 2014
Ons kenmerk 2014-0000492555

Nr.	Datum	Type	Onderwerp/Titel	Status	Weigeringsgrond
1	29-11-2012	Verslag	Intern EPBD-overleg 29-11-2012	Niet openbaar	Artikel 11, eerste lid
2	3-12-2012	Brief	Wet Kenbaarheid Energieprestatie	Gedeeltelijk openbaar	Artikel 10, tweede lid, aanhef en onder e
3	4-12-2012	Nota	Overzicht sancties EU-lidstaten	Gedeeltelijk openbaar	Artikel 10, tweede lid, aanhef en onder e
4	12-12-2012	Brief	Wet Kenbaarheid Energieprestaties (EPA)	Gedeeltelijk openbaar	Artikel 10, tweede lid, aanhef en onder e
5	14-12-2012	Document	Akte overleggen producties A t/m 10	Niet openbaar	Artikel 10, tweede lid, aanhef en onder g
6	14-12-2012	Document	Producties 11 t/m 20	Niet openbaar	Artikel 10, tweede lid, aanhef en onder g
7	17-12-2012	Nota	Vereenvoudiging energielabel en strategie implementatie EPBD	Niet openbaar	Artikel 11, eerste lid
8	18-12-2012	Nota	Antwoord op uw vraag over sanctiesystemen EPBD andere lidstaten	Niet openbaar	Artikel 11, eerste lid
9	[1-1-2013]	Document	Huizenkopers over het energielabel woningen	Openbaar	-
10	14-1-2013	Document	Engelstalig memo	Niet openbaar	Artikel 10, tweede lid, aanhef en onder g; en

					artikel 11, eerste lid
11	15-1-2013	Nota	Bezoek dg WenB aan Brussel	Niet openbaar	Artikel 10, tweede lid, aanhef en onder g; en artikel 11, eerste lid
12	21-1-2013	Notitie	Achtergrondnotitie gesprek met de heer Philip Lowe d.d. 28 januari 2013	Niet openbaar	Artikel 10, tweede lid, aanhef en onder g; en artikel 11, eerste lid
13	28-1-2013	Presentatie	Inijking energielabels aanvullend onderzoek – Stand van zaken 28 januari 2013	Niet openbaar	Artikel 11, eerste lid
14	28-1-2013	Verslag	Verslag voortgang inijking energielabel 28 januari 2013	Niet openbaar	Artikel 11, eerste lid
15	29-1-2013	Brief	Beantwoording Kamervragen over energielabels en energiebesparing	Reeds openbaar: http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/energielabel-gebouwen/documenten-en-publicaties/kamerstukken/2013/01/29/beantwoording-kamervragen-over-energielabels-en-energiebesparing.html	-
16	29-1-2013	Brief	Overzicht sancties EU-lidstaten	Reeds openbaar: http://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail.jsp?id=2013Z01609&did=2013D03413	-
17	4-4-2013	Persbericht	Groene huizenpremie gestabiliseerd op 5,1%	Reeds openbaar: http://www.tias.edu/docs/default-source/Kennisartikelen/kwartaalberichtq42012.pdf?sfvrsn=0	-

18	5-4-2013	Brief	Vereenvoudiging EPA-label	Gedeeltelijk openbaar	Artikel 10, tweede lid, aanhef en onder e
19	5-4-2013	Brief	Vereenvoudiging EPA label	Gedeeltelijk openbaar	Artikel 10, tweede lid, aanhef en onder e
20	15-4-2013	Document	Conclusie van antwoord inzake de Staat der Nederlanden (etc)	Niet openbaar	Artikel 10, tweede lid, aanhef en onder g
21	17-4-2013	Brief	Vereenvoudiging EPA label	Gedeeltelijk openbaar	Artikel 10, tweede lid, aanhef en onder e
22	3-5-2013	Brief	Vereenvoudiging energielabel Nederland	Gedeeltelijk openbaar	Artikel 10, tweede lid, aanhef en onder e
23	3-5-2013	Brief	Vereenvoudiging EPA label	Gedeeltelijk openbaar	Artikel 10, tweede lid, aanhef en onder e
24	3-5-2013	Brief	Vereenvoudiging EPA label	Gedeeltelijk openbaar	Artikel 10, tweede lid, aanhef en onder e
25	3-5-2013	Brief	Vereenvoudiging EPA label	Gedeeltelijk openbaar	Artikel 10, tweede lid, aanhef en onder e
26	3-5-2013	Brief	Vereenvoudiging EPA label	Gedeeltelijk openbaar	Artikel 10, tweede lid, aanhef en onder e
27	3-5-2013	Brief	Vereenvoudiging energielabel	Gedeeltelijk openbaar	Artikel 10, tweede lid, aanhef en onder e
28	8-5-2013	Brief	Vereenvoudiging EPA label	Gedeeltelijk openbaar	Artikel 10, tweede lid, aanhef en onder e
29	8-5-2013	Brief	[Vereenvoudiging energielabel]	Gedeeltelijk openbaar	Artikel 10, tweede lid, aanhef en onder e
30	8-5-2013	Brief	Vereenvoudiging EPA label	Gedeeltelijk openbaar	Artikel 10, tweede lid, aanhef en onder e
31	10-5-2013	Brief	Vereenvoudiging EPA label	Gedeeltelijk openbaar	Artikel 10, tweede lid, aanhef en onder e
32	16-5-2013	Brief	Toezeggingen en moties bouwregelgeving, energiebesparing en	Reeds openbaar: http://www.rijksoverheid.nl/bestanden/documenten-en-	

			brandveiligheid	publicaties/kamerstukken/2013/05/16/kamerbrief-toezeggingen-en-moties-bouwregelgeving-energiebesparing-en-brandveiligheid/kamerbrief-toezeggingen-en-moties-bouwregelgeving-energiebesparing-en-brandveiligheid.pdf	
33	16-5-2013	Brief	Toezeggingen en moties bouwregelgeving, energiebesparing en brandveiligheid	Reeds openbaar: http://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail.jsp?id=2013D19865&did=2013D19865	-
34	17-5-2013	Document	QenA's vereenvoudiging energielabel	Niet openbaar	Artikel 11, eerste lid
35	21-5-2013	Memo	Energielabel en SER traject	Niet openbaar	Artikel 11, eerste lid
36	21-5-2013	Brief	Verzoek reparatie energielabel	Reeds openbaar: http://goo.gl/aM6FV .	-
37	21-5-2013	Brief	Energielabels	Reeds openbaar: http://www.woonbond.nl/pages/nieuws/downloads/Brief_TK_Energielabel_Woonbond_Aedes.pdf	-
38	21-5-2013	Brief	Energielabel Gebouwen	Reeds openbaar: http://www.neprom.nl/Downloads/brieven/brief-energiebesparing-geb-omgeving-energielabel.pdf	-
39	21-5-2013	Brief	Energielabel	Reeds openbaar: https://www.eigenhuis.nl/downloads/inhoud/Brief-	-

				energielabel2	
40	21-5-2013	Brief	Vereenvoudiging EPA label	Gedeeltelijk openbaar	Artikel 10, tweede lid, aanhef en onder e
41	21-5-2013	Brief	Vereenvoudiging EPA label	Gedeeltelijk openbaar	Artikel 10, tweede lid, aanhef en onder e
42	22-5-2013	Document	Reactie VBO Makelaar: toezegging en moties bouwregelgeving, energiebesparing en brandveiligheid (d.d. 16 mei 2013) – Vereenvoudiging energielabel (EPBD)	Gedeeltelijk openbaar	Artikel 10, tweede lid, aanhef en onder e
43	22-5-2013	Document	Aanvullende Q en A's over de EU	Niet openbaar	Artikel 11, eerste lid
44	23-5-2013	Document	[Vragen en antwoorden]	Niet openbaar	Artikel 11, eerste lid
45	23-5-2013	Document	[Vragen en antwoorden]	Niet openbaar	Artikel 11, eerste lid
46	23-5-2013	Document	[Vragen en antwoorden]	Niet openbaar	Artikel 11, eerste lid
47	23-5-2013	Verslag	Algemeen overleg bouwregelgeving, energiebesparing en brandveiligheid	Niet openbaar	Artikel 11, eerste lid
48	24-5-2013	Brief	-	Gedeeltelijk openbaar	Artikel 10, tweede lid, aanhef en onder e
49	21-6-2013	Nota	Kamerbrief over terugmelding gesprek met Europees Commissaris Oettinger	Gedeeltelijk openbaar	Artikel 10, tweede lid, aanhef en onder e
50	3-7-2013	Brief	Terugmelding gesprek minister Blok en Europees Commissaris voor Energie, de heer Oettinger	Reeds openbaar: http://www.rijksoverheid.nl/bestanden/documenten-en-publicaties/kamerstukken/2013/	-

				07/03/kamerbrief-over-terugmelding-gesprek-met-europees-commissaris-oettinger/kamerbrief-over-terugmelding-gesprek-met-europees-commissaris-oettinger.pdf	
51	3-7-2013	Brief	[Bouwbesluit 2012]	Reeds openbaar: http://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail.jsp?id=2013Z14176&did=2013D28939	-
52	8-7-2013	Brief	Energielabel	Gedeeltelijk openbaar	Artikel 10, tweede lid, aanhef en onder e
53	12-7-2013	Rapport	Nadere analyse inijking EPA EPG-NV	Gedeeltelijk openbaar	Artikel 10, tweede lid, aanhef en onder e
54	19-7-2013	Brief	Uitvoering EG-Richtlijnen	Reeds openbaar: http://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail.jsp?id=2013Z15312&did=2013D31271	-
55	23-7-2013	Brief	Uw brief over het energielabel	Gedeeltelijk openbaar	Artikel 10, tweede lid, aanhef en onder e
56	12-8-2013	Brief	Bouwbesluit 2012	Reeds openbaar: https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-32757-76.html	-
57	12-8-2013	Memo	Planning implementatie vereenvoudigd energielabel	Gedeeltelijk openbaar	Artikel 10, tweede lid, aanhef en onder e
58	16-8-2013	Document	QenA's vereenvoudiging energielabel - Achter de	Niet openbaar	Artikel 11, eerste lid

			hand		
59	29-8-2013	Brief	Duurzame ontwikkeling en beleid	Reeds openbaar: http://www.tweedekamer.nl/zoeken/index.jsp?qry=30+196+201	-
60	9-9-2013	Brief	Beantwoording Kamervragen van de leden Voortman en Van Tongeren (GL)	Reeds openbaar: http://www.rijksoverheid.nl/bestanden/documenten-en-publicaties/kamerstukken/2013/09/09/beantwoording-kamervragen-over-de-herziene-richtlijn-energieprestatie-gebouwen/beantwoording-kamervragen-over-de-herziene-richtlijn-energieprestatie-gebouwen.pdf	-
61	20-9-2013	Brief	Uw brief van 8 juli 2013 over het energielabel	Gedeeltelijk openbaar	Artikel 10, tweede lid, aanhef en onder e
62	12-11-2013	Document	Pleitnota Staat (Ministerie van BZK) / Stichting EnergyClaim c.s.	Niet openbaar	Artikel 10, tweede lid, aanhef en onder g